

POSLOVNO POROČILO za mesec maj 1969

Proizvodnja v mesecu maju je bila za ca. 5% manjša od proizvodnje v mesecu aprilu, medtem ko je prodaja upadla celo za 10%. Rezultati meseca maja pa niso slabši samo v primerjavi z mesecem aprilom, temveč so slabši tudi od povprečja prvih štirih mesecev, vendar sta tako proizvodnja kakor prodaja v mesecu maju še vedno nad zahtevami letnega plana.

V prvih štirih mesecih je proizvodnja kumulativno za 7%, prodaja pa kar za 9% nad letnim planom. Slabši rezultati v maju in verjetno tudi že v juniju pa nam potrjujejo pravilo o sezonskem upadanju rasti, ki se praviloma pojavlja skoraj vsako leto v poletnih mesecih.

Zmanjšanje obsega prodaje bo seveda vplivalo tudi na znižanje osebnih dohodkov, toda z zapoznelim učinkom, zaradi instrumentov pravilnika o osebnih dohodkih in tudi v omiljeni obliki, ker se osebni dohodki za letne dopuste plačujejo iz sklada nadomestil.

V letošnjem letu je tudi gospodarjenje s sredstvi boljše. Kljub temu, da je proizvodnja za 7% večja od predvidenega letnega plana, so zaloge polizdelkov manjše za 8%, vrednost nedovršene proizvodnje je manjša za 1% in tudi boljšega planiranja. Vse to, le-5,3%. To je vsekakor uspeh boljše organizacije in discipline v proizvodnji in tudi zaloge surovin so se znižale za to za letom vztrajno povečuje hitrost obračanja sredstev. Stanje terjatev do kupcev pa je precej zaskrbljujoče, saj je od začetka leta naraslo že za 35% in je tudi glavni krivec naše nelikvidnosti.

Od posameznih grup naših proizvodov je potrebno posebej omeniti grupo

termičnih aparatov, ki je po vrednosti takoj za grupo instalacijskega materiala in zaradi tega rezultati pri proizvodnji likalnikov tudi močno vplivajo na celotni uspeh ali neuspeh, saj predstavljajo po vrednosti četrtno proizvodnje. Kakor je v prvem kvartalu proizvodnja likalnikov Rowenta lepo stekla, tako je zastala proizvodnja navadnega likalnika zaradi zakasnitve pri rekonstrukciji. V drugem kvartalu, ko je stekla proizvodnja navadnega likalnika, pa je zaradi težav pri dobavi aluminija zastala proizvodnja likalnikov Rowenta, saj smo ga v mesecih aprilu in maju montirali samo v eni izmeni. Sedaj v juniju je proizvodnja zopet normalna, nadaljnji potek pa je odvisen od dobav kooperantov, ker so se zahteve prodaje povečale nad količine po letnem planu. Stalen problem ostaja le še proizvodnja likalnikov za izvoz, ker ne razpolagamo s fiksnim planom izvoza, za sprotne naročila pa ni mogoče v zahtevanem roku zagotoviti potrebnih polizdelkov.

Izvršitev plana za prve tri kvartale je zaradi premajhnih strojnih kapacitet pogojena od pritegnitve novih kooperantov in tudi od zaposlitve novih sodelavcev v neposredni proizvodnji. Pri tem pa bo morala velik delež nositi že proizvodnja novih izdelkov, predvsem okovov. Obtežena s to problematiko, pa se komisija za novo proizvodnjo v tem letu še ni sestala, niti ni izdelan plan osvajanja za nove proizvode, zato mora biti v nadaljnjih mesecih za nas vse naloga številka ena, da izdelamo za posamezne službe takšen plan zadolžitve, da bodo naloge v zvezi z novo proizvodnjo v celoti realizirane.

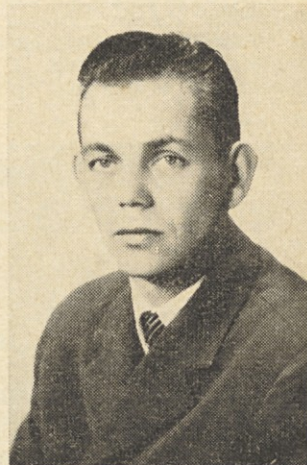
Marjan Por

SREČA V NESREČI

Nesreča je bila prisotna, in sicer dne 1. maja 1969, ko je ob 3. uri zjutraj zagorelo v naši lakirnici.

Sreča je bila v tem, da v trenutku, ko so goreči plini z veliko silo puhili

hladnokrvno, preudarno in strokovno. Dokaz za to je dejstvo, da se laki in topila v neposredni bližini ognja niso vneli, kar bi vsekakor povzročilo veliko škodo.

iz sušilne peči v prostor, v lakirnici ni bilo človeka.

Pažar pa je bil bolj kočljiv, kakor se razbere iz gornjih vrstic, če upoštevamo, da je bilo zaradi pomanjkanja skladiščnega prostora za hrambo vnetljivih tekočin, v lakirnici nad 200 kg lakov in topil. Ob južnem, zunanjem zidu lakirnice je bilo v sodih 700 kg rabljenega olja, 400 kg belega špirta, nekaj sodov trikloretilena in drugi vnetljivi predmeti.

Dežurna tovariša Alojz Smrajc in Ivan Čik sta preprečila, da požar ni zavzel večjega obsega, ker sta ob nastanku požara bila zbrana in sta brez pomisleka na lastno varnost, takoj začela gasiti ogenj, pri tem pa ravnala

Ravnala sta v skladu s predpisi civilne zaščite in obvestila vse odgovorne osebe, ki so ob nastanku dolžni priti na kraj nesreče.

Za uspešno posredovanje sta prejela priznanje v obliki simbolične nagrade.

Podpisani referent varnostne službe podjetja, postavljam oba imenovana tovariša za vzgled celotnemu kolektivu z željo, da bi vsi zaposleni ravnali in ukrepali v takem ali podobnem primeru prav tako požrtvovalno in nesebično.

Vladimir Mlinar

V PREMISLEK

Grlo steklenice je vedno na njenem vrhu. Podjetje je komajda lahko boljše od njegovega vodstva. Težko bo imelo širše poglede, kot jih imajo njegovi voditelji in komaj boljši učinek.

□□□□

Nikoli ni dobro imenovati na vodstveni položaj človeka, katerega pogled je usmerjen na ljudske pomanjkljivosti namesto na njihove vrline. Človek, ki vedno najbolj točno ve, kaj ljudje ne zmorejo in nikoli kaj zmorejo, ne ustvarja zdravega vzdušja v podjetju.

□□□□

Nikoli ne smemo postaviti na vodstveni položaj človeka, ki mu je važnejše »kdo ima prav« kot »kaj je prav«.

Važnejše je tisto, kar nekdo lahko napravi od onega, kar ne more.

□□□□

Nekaj lahko dosežemo le, če delamo. Zato moramo najprej presoditi kaj kdo lahko napravi. Le tedaj, ko so nam poznane sposobnosti posameznega človeka, ima smisel, vprašati se, katere slabosti mora obvladati, da bi dosegel tisto, kar po njegovih sposobnostih lahko doseže.

□□□□

Slabosti (pomanjkljivosti) same po sebi niso zanimive, ne glede na to, da so te sicer zelo dobro vidne. Odločilno je, da človek bolje dela, da več ve in da pravilno nastopa.

P. F. Drucher

Dzagi bzalci

Oprostite nam in nikar preveč ne zamerite, če ste junijsko številko STIK-a prejeli s tako veliko zamudo.

Komisijo za tisk je iznenadila hitra odpoved odgovornega urednika tov. Fanči Žagar z zahtevo za takojšnjo razrešitev. To je bilo v času, ko je potrebno opraviti najvažnejša dela za dostavo prispevkov tiskarni. S problemom je bil seznanjen upravni odbor, ki je sklenil, da se začasno odpovedi tov. Žagarjeve ne sprejme. Naj

povem, da je v tem času na rednem dopustu in tako sklep UO ni mogel biti učinkovit.

Nastale posledice so opozorilo pristojni službi in upravnemu odboru, naj čimprej prouči ugotovitve in sklepe komisije za tisk, da se vsa stvar ne ponovi v naslednjih številkah.

Komisija za tisk
Predsednik:
Anka Jurše

BILO NAM JE LEPO

(nadaljevanje)

Po ogledu starega dela valjarne smo prišli spet na dvorišče železarnice, kjer smo malo laže zadihali. Tovariš, ki nas je vodil po obratih, nam je povedal, da večino obratov ne bomo mogli videti, bodisi zato, ker ne obratujejo zaradi praznovanja prvomajskih praznikov, ali pa zato, ker so neprimerni za ogledovanje. V nekaterih obratih zaposleni opravljajo tako delo, ki je za občasnega obiskovalca lahko nevarno ipd., zato smo se napotili proti vratarju, med potjo smo se srečali z zadnjo skupino »naših« ter jim predali zaščitne čelade.

Ravne na Koroškem je manjše mesto, sestoji pa se iz starega dela, to je samo nekaj deset starinskih hiš. Nekoč, ali natančneje, pred 20 leti je bil tu v današnjih Ravnah samo tako imenovani »trg« Guštanj in nekaj zastarelih železarskih obratov. Železarstvo sega tja do začetka prejšnjega stoletja. Naši pradedje so kot obrtniki ali tuji svoje obroke in so se že hladili s pivom

svoje obroke in so se že hladili s pivom in sokovi, pri tem pa pridno opazovali vsakogar, ki je prišel na kosilo. Nekateri smo morali kar precej dolgo čakati, da smo prišli na vrsto in bili postreženi, vendar si tega nismo gnali k srcu, ker nas je bilo dosti, strežnega osebja pa malo, nekateri izmed strežnega osebja so bili nespretni, ker so jim padali krožniki s pladnjem, pribor in podobno. Kosilo je bilo raznovrstno, dobro pripravljeno in obilno, tako da dvomim, če je komu bilo premalo. Po kosilu smo okrog 13.30 ure zasedli spet svoje sedeže v avtobusih in se odpeljali po ozki, ovinkasti cesti skozi majhen gozd v 4 km oddaljeno vas Kotlje. Kotlje je majhna vasica z nekaj raztresenimi hišami. V tej vasi je živel in delal naš pisatelj Lovro Kuhar-Prežihov Voranc, tu je umrl leta 1950. Njegove rojstne hše sicer nismo obiskali, čeprav je menda bilo tudi to v programu. Naši avtobusi

urejeno zasilno plesišče, na steni pa hrešči razglašen zvočnik, da skoraj ni moč razbrati melodije in takta.

Da povem še to, v »drugi« stavbi je v kletnem prostoru, ki je sedaj zaprt, izvir vode, ki je slična slatini, vendar je odvratnega okusa, ker vsebuje preveč železa in drugih rudninskih snovi. Speljana je skozi podzemne čistilne naprave in ob cesti je v betonu pipa, kjer vedno teče ta voda.

Čim smo uzli ta curek vode, ki prihaja iz te, vedno odprte pipe, se nas je takoj veliko nabravlo okrog z raznimi pripomočki za pitje. Vse vrste besed se je lahko slišalo o tej »slatini«, vendar ne bi mogel reči, da bi jo kdo izmed nas pohvalil. Ta voda pa se imenuje Rimski vrelec zato, ker so jo menda že Rimljani odkrili, kar potrjujejo nekateri dokumenti in podobne, vklesane v kamnite plošče v kletnem prostoru izvira.

Po prihodu k Rimskemu vrelcu smo se razkropili v skupinah in posamezno po okolici, ki je zelo lepa. Eni so se podali za mize na dvorišče, nekateri so takoj »odkrili« kegljišče in se pomerili med sabo. Drugi so smuknili v bife na požirek »ognjene vode« ali kaj drugega. Otroci so »zavzeli« igralne naprave, se podili po travi ali pa so si namakali noge in roke v vodi, ki je tekla po betonskem žlebu. Ko so iz avtobusa privlekli nekaj zabojev sparjene »ore« in jo začuda tudi nekaj prodali, se nas je največja skupina podala čez bister potoček na travnik, kjer je »zasilno« nogometno igrišče.

Na travniku ob igrišču so nekateri polegali po travi, počivali in se pogovarjali o vsem, kar so ta dan doživeli in videli. Nekaj mladih je v »parih« odšlo v bližnji sadovnjak, kjer so poležavali in posedali po sveži travi pod drevesi. Prav gotovo jih je zblíževala edina misel v tem trenutku, čim bolj se predati uživanju! Vse ostalo zanje takrat ni bilo pomembno. Rahel, svež vetrič je zavel z Uršlje gore, ki je bila do polovice še pokrita s snegom. Zdelo se je čisto blizu in niti ne tako visoka. Vendar je potrebno več kot dve uri hoda, vreden pridež na sam vrh, visok okrog 1200 metrov.

Da se vrnemo nazaj k izletnikom na travniku ob nogometnem igrišču. Tovariši, ki so imeli dolžnost kratkočasiti izletnike, so organizirali nogometno tekmovanje med mladimi in starejšimi. Bila je zelo zanimiva igra in od srca smo se smejali starejšim, ki so na vsak način hoteli premagati mlade. No, to se jim žal ni posrečilo. Zmagali so mladi in za nagrado so dobili steklenico pijače »David«, starejši, ki so bili pošteno premagani, pa so dobili steklenico »moške vode«. Seveda to ni bila prava »moška voda«, ampak navadna voda, steklenico pa so si sposodili v restavraciji.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Razgovor s tov. ERHATIČEM

Kdo je tov. Erhatic, je v zadnjem času vprašal marsikateri bralec našega Stika. Veliko je tudi tistih, ki ga poznajo, saj je v Elmi že 9 let, in ne malo tistih, ki ga imajo za posebneža in čudaka. (Pričakujem, da mi ne bo zameril, če govorim brez ovinkov, saj kot je znano tudi sam nima navade, da bi komu kaj »prizanesel«. Tudi ni nujno, da bi beseda »posebnež« morala imeti negativni predznak.)

Nemalokrat so naše ugotovitve, kadar ocenjujemo sočloveka, površne. Leta in leta se srečujemo, skupaj živimo in delamo, pa si vendar ostanemo tuji, nerazumljivi in nerazumljivi.

»Tov. Erhatic, od kod ste doma in kakšna je bila vaša mladost?«

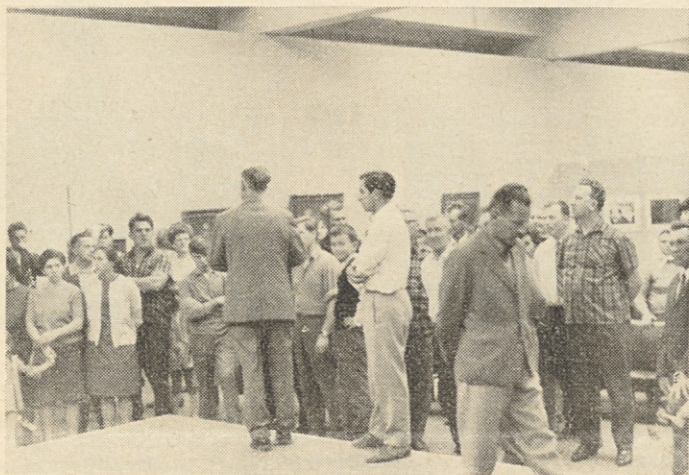
»Doma sem iz vasi, v bližini Ljutomer. Otrok nas je bilo več in oče je dejal, da so vsi, razen mene, normalni. Otroška leta sem preživel v revščini, nekaj doma pri starših, nekaj pa kot pastir in hlapec pri kmetih. V šoli sem imel po navadi bolj slab uspeh, saj nisem imel časa za učenje. Sošolci so me zapostavljali in le redko sem bil deležen njihove prijaznosti. Starši tedaj niso imeli časa, da bi se ukvarjali s težavami svojih otrok, saj so se morali pehati od zore do mraka za kos kruha. Kot otrok sem si želel, da bi postal nekaj več in bolj pomembnega, kot sem sedaj, vse drugo, samo fizični delavec ne.«

»Izučili ste se za strojnega ključavničarja, že 9 let delate na avtomatih. Ste zadovoljni s poklicem in delovnim mestom in, ali poklic in delovno mesto ustrezata vašim sposobnostim? Imate možnost za vsestransko udejstvovanje?«

»S poklicem nisem zadovoljen, ker menim, da bi lahko opravljal kaj bolj zahtevnega. Včasih sem si želel, da bi postal novinar. Razumljivo je, da tudi z delovnim mestom ne morem biti zadovoljen, čeprav zaenkrat drugega ne znam delati.

Čeprav član samoupravne skupnosti, se počutim v tovarni zelo nepomembnega. Samo delavec sem in nič drugega. Poleg tega se počutim v kolektivu zelo osamljenega. Nimam delovnega tovariša, nimam prijatelja, ki bi me razumel. Za sodelavce sem »tip«, preveč resen, preveč discipliniran in natančen, vedno sem kamen spotike. Posvetil sem se pisanju člankov za Stik, saj druge možnosti za udejstvovanje nimam. Marsikje bi lahko sodeloval, tudi koristne napotke bi lahko dal komurkoli, vendar se nihče ne zmejni zame, upam pa, da bo morda še napočil čas, ko bom spet postal aktiven, bom spet kaj več kot samo delavec.«

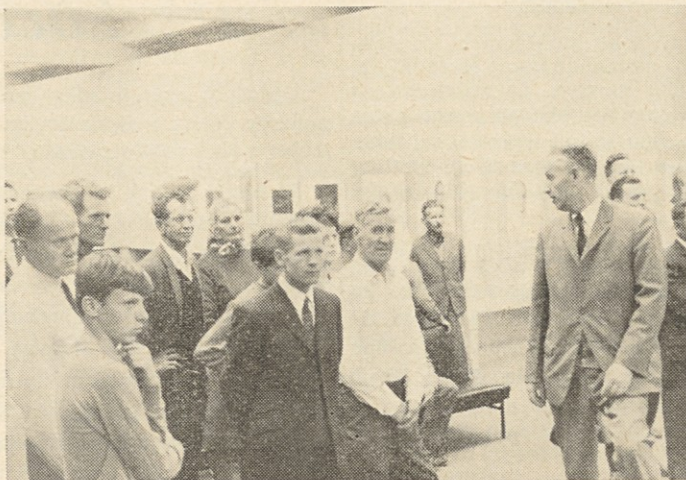
»Ker sedanje delo ne zadovoljuje vaših potreb in vas ne osrečuje, kaj mislite storiti v prihodnje? Po naravi ste razmišljajoč človek, če se ne boste izražali, bo vaše razmišljanje še naprej brezplodno in vas ne bo dvigalo,

podložniki že v davnini topili, vlivali in kovali železo v tej železarni, zato imajo tu v nekaterih obratih še starinske kovaške stroje na paro, do nedavnega so tudi jeklo topili še v Siemens-Martinovih pečeh na plinsko ogrevanje. Danes teh peči ne uporabljajo več za topljenje jekla, nekaj so jih že porušili, na njihovih mestih pa postavljajo električne obločne peči, kjer je postopek talitve jekla hitrejši, sodobnejši. Železarna Ravne se širi že od leta 1949, in z njo tudi mesto. Iz nekdanjega trga je nastalo pravcato sodobno mesto, ne toliko v dolini blizu železarnice, temveč se mesto razvija po bližnjem griču, ki se imenuje Čečovje. Na griču Čečovje je pred dvajsetimi leti stalo nekaj starih kmečkih hiš, danes pa je tam lepo mesto iz velikih stanovanjskih blokov, stolpnice in raznih lokalov ter poslovnih zgradb. Povem lahko še to, da skoraj nisem mogel prepoznati Raven, sedaj ko sem po dvajsetih letih spet bil tu kot izletnik, ogromno se je spremenilo, zgradilo in preuredilo od takrat, skratka vsa dolina polna železarnice, okrog pa mesto, mesto...

Vem, da marsikdo izmed izletnikov ni opazil reke, ki teče skozi Ravne, imenuje se Meža. Ta rečica je vsa sivkasto bela od peska, priteka pa iz Mežice, kjer v tej reki izpirajo svinčeno rudo, ki jo tam pridobivajo izpod vznožja gore Pece, kjer leži jugoslovansko-avstriska meja.

No, ko smo zapustili Železarno, smo se z avtobusom odpeljali na grič Čečovje v dom Železarjev na kosilo, ker nam je že pošteno krulilo po želodcih. V ogromni jedilnici so s stropa viseli lepo kovani železni lestenci in vse, v vrstah razporejene mize, so skoraj bile že zasedene, ker smo prišli bolj med zadnjimi na kosilo. Ostali »naši« so bili že precej pred nami tukaj, kajti nekateri so že »pospravili«

ampak vas bo napalnjevalo z vedno večjim nezadovoljstvom in praznino.«

»Na izobraževanje sem še mnogo-krat pomislil, tudi poizkusil sem že na delavski univerzi, toda nastale so te-žave, ker nisem vedno našel zamenja-ve za delo v popoldanski izmeni. Tudi sicer bi mi zmanjkalo časa, saj moram pomagati v gospodinjstvu in pri var-stvu otrok. Kako bo v bodoče, pa še ne vem.«

»Pravijo, da v tovarni ni nobena stvar tako dobra, da je Erhatič ne bi skritiziral. Ta trditev je verjetno pre-cej potencirana, vendar pa se mi zdi, da življenje v kolektivu zelo budno in kritično spremljate ter da so vaše kri- tike zelo samozvestne. Se vam ne zdi, da s takim kritiziranjem bolj podirate kot gradite?«

»Kar se tiče moje kritike bi rekel tole: morda je to moja napaka, toda prirojeno mi je, da kritiziram, ker sma- tram, da je kritika v večini primerov potrebna zato, da ljudi, ki se dovolj ne zavedajo svojih dolžnosti, zbudim iz spanja, ter jih spodbudim, da začnejo svoje misli usmerjati v pravo smer, pa čeprav potem zaradi razdraženosti zgubijo glavo in si kvarijo ugled. Ni pa namen moje kritike, da bi komu škodoval. V mnogih primerih pa bi si upal trditi, da bi jaz neko stvar na- redil hitreje in boljše, toda marsikdo ne želi, da bi se mešal v njegovo delo, ker smatra, da kot izobraženec zmore to sam, čeprav ne najde rešitve.«

»Iz vašega pripovedovanja je raz- vidno, da se čutite kot fizični deavec nepomembnega, včasih tudi izkorišča- nega in zapostavljenega. Je res tako?«

»To je vse res, kar ste ugotovili, čutim pa to zato, ker imam pač tako smolo, da ne morem biti tak kot so drugi.

Vsekakor bi bilo potrebno čimprej odstraniti mejo med delavci in usluž- benci, ki se vsak dan bolj vidi in čuti, saj smo vendar vsi ljudje, zakaj se po- tem podcenjujemo med seboj?«

»Rekli ste mi, da ste delavci veliko več pričakovali od novega vodstva in strokovnih delavcev ter ste nad nji- hovim delom razočarani. V čem niso bila izpolnjena pričakovanja? Ali ste prepričani, da je vaše mnenje istovetno z mnenjem večine delavcev?«

»Razočaranje delavcev je v glavnem v tem, ker se osebni dohodki skoraj nič niso izboljšali, čeprav naredimo več, več tudi prodamo kot prej, pa se vedno denar nekam izgubi, da za osebe- ne dohodke vedno malo ostane. Kam gre vedno denar, tega skoraj nihče ne zna ali pa ne želi pojasniti. To nas de- lavce najbolj boli. S prihodom novega vodstva se tudi medsebojni odnosi ni- so izboljšali, čeprav se »novi« imajo za bolj izobražene in inteligentne, vendar pa so drug drugemu za vsako najmanj- šo zamero takoj pripravljeni pljuniti v obraz in vreči papirje po tleh ter oditi iz podjetja. Nihče nikogar ne ce- ni in ne spoštuje, je torej kaj boljše kot prej?«

»Kot mi je znano, ste bili že večkrat predlagani v organe samoupravljanja, vendar nikoli izvoljeni. Kako si to raz- lagate?«

»Od leta 1960 pa do danes sem bil samo dvakrat predlagan za kandidata za delavski svet in enkrat za IO sin- dikata, to je vse. Preveč sem vezan na delovno mesto, zato sem bolj malo med svojimi sodelavci iz obrata profi- lov, predvsem pa imam najmanj sti- kov z delavkami iz vrtalnice. Tudi ne- priljubljen sem marsikomu, zaupati pa mi nimajo kaj, ker nič ne morem sto- riti zanje, sem sam to kot oni.«

»Kaj se vam zdi pomembnejše: uspeh in zadovoljstvo pri delu, uvelja- vitev v družbi, ali razumevanje, in sre- ča v osebno življenju?«

»Meni se zdi pomembnejši uspeh pri delu, uveljavitev v družbi, kot pa osebno življenje, ker sreče itak nimam,

zasebno življenje pa imam urejeno ta- ko, kot je pač možno in ga ne morem zaenkrat nič spremeniti ali izboljšati iz različnih vzrokov.«

»Ste v življenju doživeli resnično srečanje s človekom, resnično sklad- nost in razumevanje? «

»Prihodnji mesec bom dopolnil 35. leto, vendar takega srečanja, ki si ga želi vsak človek, še nisem doživel. Ni- sem še srečal človeka, da bi me nje- gova bližina popolnoma osrečevala in bi od njega lahko pričakoval popolno razumevanje. Ne pričakujem, da bi se to še lahko zgodilo. «

»S čim se ukvarjate v prostem ča- su, kaj vam prinaša največje zadovolj- stvo?«

»Prostega časa tako rekoč sploh ni- mam, če pa ga že slučajno imam, po- tem preberem kako revijo, včasih ča- sopis, poslušam radio, gledam televizi- jo, dvakrat do trikrat na mesec obi- ščem kino predstave, za gledališče ni primernega časa in enkrat na leto grem na družabni ples, da potem ugotovim, če še sploh znam premikati noge. Naj- večje zadovoljstvo mi daje dolgo leža- nje v jutranjih urah in razmišljanje o marsičem, kar je in ni dosegljivo...«

Odgovori so zapisani dobesedno, iz njih bi naj spoznali svojega sodelav- ca поблиže, saj se pogosto za zunanjim videzom skriva povsem drug človek, spoznali bi naj vzroke, če naj si znamo razlagati posledice.

Je bil namen dosežen?

Nekdo bo morda zaključil takole:

Tov. Erhatič je človek, ki ne ve, kaj hoče. Kritizira vse in vsakogar in je pre- pričan, da je prav on tisti, ki je za to poklican, ker se pač na vse razume. Govori v imenu delavcev, istočasno pa si želi »da bi bil kaj več, ne samo de- lavec«. Rad bi bil novinar, pa nima časa za izobraževanje, čeprav za druge trdi, da človek zmore vse, če si to res- nično želi.

Taka bi bila sodba površnega in strogega opazovalca.

Lahko pa bi rekli takole:

Naš sodelavec je nezadovoljen s svojim položajem v družbi, s svojim okoljem, verjetno pa je nezadovoljen tudi sam s seboj, čeprav tega na zunaj ni videti, saj ljudje pogosto svoje ob- čutke kažemo v svoji nasprotni obliki. Ponižanja v mladosti ter nerazumeva- nja in osamljenost v kasnejšem času, to je ostalo globoko v njegovi podza- vesti in mu pogosto otežkoča, da bi se prilagodil svojemu okolju, čeprav si želi sodelovanja in priznanja v družbi ter da bi vskladil svoje želje z mož- nostmi in na tem spoznanju gradil svo- je načrte.

Še in še bi lahko delali zaključke, vsak po svoje...

Ljudje smo pač dobri in slabi — pri tem nas vodijo različni motivi, — včasih smo srečni, včasih ne, polni pro- tislovij, podobni drug drugemu, pa ven- dar tako različni in kljub vsemu drug drugemu potrebni.

Marta Klemenc

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta, Franca Krivca se prisrčno zahvaljujem vsem tistim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in za njihovo sočustvovanje.

Lojze Krivec

□□□□

ZAHVALA

Vsem sodelavcem, ki so ob smrti mojega očeta sočustvovali z menoj, mu poklonili cvetje in ga spemili na zadnji poti se iskreno zahvaljujem.

Ana Urbas

Kako varujemo narodno bogastvo?

Komaj nekaj dni je preteklo, ko si je narava odela pomladno oblačilo. Drevje, trate, cvetje in grmičevje se je v rahlem vetru pozibavalo, odeto v buj- no zelenje, okrašeno z barvitim cvet- jem in mimo idočim razkazovala po- mladno razkošje in bogastvo.

Prav takšna lepota in pomladno razpoloženje je vladalo po naših to- varniških zelenicah in nasadih. Vse se je veselilo in željno vpijalo izredno toploto sončnih žarkov. Dan se je na- gibal h kraju in narava se je podala k počitku. Vsa prežeta od lepega dne, se je zazibala v sladke sanje o jutranji rosi, zlatih pramenih sončnih žarkov, o ljubkih pticah, ki jo razveseljujejo s petjem in o rahlem vetru, ki jo nežno gladi in osvežuje v vročih dneh.

Niti slutiti ni mogla, kako blizu je razdejanje, konec lepote in bogastva. Tiho in iznenada je sredi noči pričel padati moker in težak sneg, ki se je lepil na zelenje in s svojo težo uniče- val vse, kar ni moglo kljubovati. Sirene so zavijale, zvonovi zvonili in klicali občane na pomoč. Mnogo se jih je odzvalo. Vstali so iz toplih postelj in odhiteli v mokro mrzlo jutro, reševati naše naravno bogastvo in lepoto, med- tem, ko v naši tovarni dežurni vratar Pirnat Franc, čuvaj Dornik Miha in kur- jač Muršič Franjo, niso mignili niti s prstom, kaj šele, da bi reševali tovar- niške nasade, čeprav je vratar dolžan po planu civilne zaščite ukrepati in za- varovati narodno in ljudsko imovino pred naravnimi katastrofami.

Razumem, da je mnogo lepše se- deti v topli sobici in gledati, kako se lomijo veje dreves, kako težki sneg

neusmiljeno pritiska mlade topole k tlom, kakor pa se v hladnem jutru bo- riti z naravnimi neprilikami.

Ne morem pa razumeti naslednjega: Ko je prišel jutraj ob 4,30 uri tova- riš Ivan Bedenk v vratarnico in vpra- šal prej imenovane tovariše, zakaj niso ničesar ukrenili, se mu je kurjač Franjo Muršič zasmeljal v lice.

Razumem pa, da je kurjenje kotlov ob prijetnem klepetanju v vratarnici mnogo lepše, kot pa v kotlovnici, če- prav je v vratarnici pritrjeno dobro vidno opozorilo »Zadrževanje v vratar- nici ni dovoljeno«.

Vladimir Mlinar

Popravek

V prejšnji številki STIK-a je bila objavljena primerjalna lestvica za letni dopust v letu 1969. Prišlo je do napake, zaradi česar je nerazumljiva. Zato jo ponovno objavljamo.

Skupno dni dopusta

po prav. o del. razm.

(možni dnevi po 7 ur) 14 15 16 17

18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

Dnevi letnega dopusta

za 8 urni delovnik 13 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 27 28

Vse ostale spremembe člena 59. Pravilnika o delovnih razmerjih so ve- ljavne, kot je bilo objavljeno v majski številki STIK-a. (Št. 2, z dne 16. 5. 1969.)

Anka Jurše

(Nadaljevanje z 2. strani)

BILO NAM JE LEPO

ciji in je bila »original«, seveda tega premagani igralci verjetno niso vedeli.

Druga igra je bila še bolj zabavna od nogometa. Fantje in eno dekle so si nadeli čez noge do pazduh platnene vreče in so se pomerili, kdo bo prvi priskakal od enega do drugega gola nogometnega igrišča. Kaj so dobili zma- govalci za nagrado, ne vem za gotovo, zdi pa se mi, da knjige. Potem so tekmo- vali otroci, stari do 11 let, in sicer v teku od gola do gola. Tekli so dečki in deklice, tisti, ki so zmagali, so dobili za nagrado pomaranče.

Ker so se igre končale, smo se tudi mi gledalci počasi pomaknili proti stav- bi hotela Rimski vrelec in med potjo smo debatirali o pravkar minulih igrah. Na dvorišču, oziroma na vrtu hotela so bile skoraj vse mize zavzete od »naših«, ki so se za slovo še pokrepčali s tistim, kar so pač želeli. Nekaj parov je celo zaplesalo na plesišču ob škripajoči glasbi, ki je prihajala iz razglašenega zvočnika. Ker je bila ura že 17.00, smo za slovo še pogledali čudovito naravo okrog Rimskega vrelca z Uršljo goro v ozadju, nato pa smo morali v avto- buse.

Odpeljali smo se proti Ravnam. Av- tobusi so se ustavili pri pokritem ba- zenu lepega kopališča in kdor je želel, je lahko šel plavat in uživati v toplem vodu, ostali pa smo se odpeljali v Dom železarjev, kjer je na vrtu doma že igral »KVARTET ŽELEZARJEV« pred- vsem za nas izletnike. Vsi sicer nismo šli sedet za mize na vrt, ker je bilo premalo prostora, zato so nekateri po- sedli kar v dvorani, oziroma jedilnici pri odprtih oknih in vratih, da so lahko poslušali glasbo.

Moram reči, da so »fantje« kar do- bro igrali, tako da smo se precej

razgrelji ob pogostih plesih. Igrali so domače, polke in valčke, pa tudi nekaj modernejših, tako, da je lahko vsak prišel na svoj račun. Ob vpijoči glasbi in plesu bi kar uživali pozno v noč, če ne bi bili tako daleč od doma. Toda prišla je tudi ura slovesa in konec pri- jetnega enodnevnega izleta, zato smo se okrog 20.00 ure neradi podali proti avtobusom. Za slovo so prišli prijazni godbeniki celo pred naše avtobuse na parkirišče in nam še eno zaigrali za pri- jeten odhod, zadnji in najbolj vneti plesalci pa so kar na pločniku zaplesali še zadnji ples.

Tako se je končal naš prijetni izlet in upam, da bo vsem ostal v spominu vsaj še nekaj časa. Marsikdo izmed iz- letnikov je te kraje, ki smo jih obiska- li, morda videl prvič in skoraj zago- tovo lahko trdim, da ni bil nihče razo- čaran in nevhvaležen sindikalnemu odboru, ki se je tokrat zares odrezal in nam pripravil ta čudoviti izlet.

Takih izletov si prav gotovo vsi želimo, predvsem delavci, ki imajo red- kokdaj priložnost kam potovati in kaj videti ter doživeti!

Iz Raven na Koroškem smo se pe- ljali brez postanka naravnost proti Ljubljani z mislijo, da nas je ta izlet združil in vsaj delno smo se spoznali ter poskusili porušiti zid, ki nastaja med delavci in uslužbenci.

Ignac Erhatič

Glasilo STIK izdaja delovna skupnost Elma — tovarna elektromateriala

Ljubljana-Crnuče. Ureja ga uredniški odbor, izhaja enkrat mesečno.

Odgovorni urednik: Fanči Zagar telefon 311-005, int. 66

Tisk: Tiskarna PTT, Ljubljana

NASVETI

Mozolji — akne na obrazu

V koži se nahajajo lojne žleze; če te izločajo preveč loja, postane zgornji sloj kože roženast in se lušči. Koža izgubi svoj sijaj, postane mastna, v bolj izraženih primerih celo oljnata. Posebno v ktičkih ob nosu se tvorijo številni komedoni t. zv. »misterji« s temno točko v sredini ki nastane zaradi sprememb rožnega sloja kože in odpadlih celic zgornjega sloja kože. Te spremembe so najbolj vidne na tistih delih kože, kjer je največ lojnih žlez, na glavi na obrazu, na hrbtu in vzdolž prsne kosti.

T. zv. seboreja ali mastna koža še ni kožno obolenje, temveč le karakterizira kvaliteto kože dotičnega človeka. Vendar so ti ljudje, t. zv. seboreičarji zaradi te svoje karakteristike posebno dovzetni za gotovo skupino kožnih obolenj.

Nazvajejše in najpogostejše obolenje pri teh ljudeh je obolenje lojnih žlez ali mozolji (akne). To se navadno začne v dozorevanju ali puberteti. Na obrazu ter zgornjih delih hrbta in prsi se napravijo najprej črni kome-

domi, nato rdeči in nazadnje gnojni mozolji. Koža postane grda.

To stanje se pri dekletih še poslabša neposredno pred perilom (menstruacijo) zaradi hormonalnih vplivov. V večini primerov, posebno če spremembe niso velike, preidejo same od sebe po puberteti. Toda v mnogih primerih se to tudi še kasnejše ponavlja in je potrebna zdravniška pomoč.

Te kožne spremembe nimajo vpliva na splošno zdravstveno stanje, toda osebe trpijo zaradi nelepe zunanosti ter tako delujejo na mlade ljudi, da izgubljajo vsako samozavest.

Če je v tem primeru zdravnik tisti, ki mora dati nasvet mlademu nesrečniku, ko ga poišče v svoji krizi, bo najprej vprašal, če niso neke notranje motnje v prebavi ali delovanju jeter, ki vplivajo na nečisto kožo. Redna prebava je predpogoj za lepo polt. Enako važna pa je tudi redna menstruacija, torej oboje pomeni notranje čiščenje telesa. Zunanje čiščenje kože pa je seveda prav tako važno in ne samo čiščenje obraza, marveč vsega telesa. Kako negujete svoje telo, koliko-

krat se kopljete in koliko vode porabite za svojo čistočo, vse to se odraža — na vašem obrazu. Ko ste se skopale, vse drugače sije vaša koža in drugačen je žar vaših oči.

Dekleta z mastno kožo naj se kopljejo pogosto, lahko vsak dan in to z milom. Tudi tedensko umivanje lasišča je pri mastni koži nujno. Tudi po tem umivanju boste opazile spremembo na koži obraza. Koža na glavi postane sicer mastna in se dela prhljaj. Včasih je to celo zvezano z izpadanjem las, predvsem pri moških. Pri ženah se to izpadanje javlja redkeje. Če se pravočasno ne podvzamejo neki ukrepi, sledi plešavost. Pranje takega lasišča je posebno delikatno. Najboljša je uporaba žveplenih šamponov, ter izpiranje z vodo, ki vsebuje nekaj kapljic limonovega soka.

Zdaj vas gotovo še zanima nega obraza z mastno kožo. Vsak večer jo dobro čistite z žveplnim milom. S tem preprečite tvorbo črnih komedonov, ki se kasneje razvijejo v mozolje. Če so se komedoni že napravili, ker si niste redno čistili kože, jih morate odstraniti pravočasno, da se ne bi razvili v gnojne mozolje.

To napravite tako, da si vsaj enkrat do dvakrat tedensko pripravite parno kamilično kopel (nad loncem vrelega kamiličnega čaja držite obraz in se pokrijete z brisačo čez glavo, da vam para ne uhaja). Ta parna kopel naj traja do deset minut. Isto lahko napravite z oblogami iz vročega kamiličnega čaja, ki jih izmenoma stavljate na obraz in zamenjate ko se ohladijo. Na ta način ste odprli pore. Sledi postopek stiskanja črnih komedonov, ki naj bo

izveden s čistimi rokami in uporabo čistega prekuhanega, prekilanega belega robčka. Z njim stisnete v nekaj minutah vse umazane dele obraza, nekoliko obrišete z alkoholom, da se ne bi okužilo in prišlo do gnojnih mozoljev. Nato položite mlačne kamilične obloge še za 10 minut na obraz in pustite, da se na obrazu popolnoma ohladijo. S tem je tedenska nega kože končana. Če si na ta način čistite kožo redno, se bodo v mnogo manjši meri ali pa se sploh ne bodo pojavljali mozolji na obrazu.

Poleg splošnih pogojev, ki smo jih že našli, t. j. redna prebava, redna menstruacija, spada tudi pravilna prehrana, ki je zelo važna za lep izgled vaše kože. Treba se je zadržati vseh mastnih in začinjenih jedi, čokolade, kave. Najhujši sovražnik lepe kože pa sta alkohol in nikotin. Če preživite samo en večer v zakajeni dvorani, boste rabili nekaj dni, da bo vaša koža spet lepa. Jejte predvsem mnogo sadja, zelenjave, solate in jogurta ter pijte mnogo vode in mleka. Kozarec mlačne vode na tešče napravi včasih čudež (še boljši je nesladkan sok limone ali pomaranče).

Ko smo omenili zakajene in neprežračene prostore, smo vam obenem nakazali koristnosti bivanja na svežem zraku. Poleti je zmerno sončenje zelo koristno, mnogo bolj kot pozimi uporaba kvarc lampe. Sončenje vsega telesa ter zračna masaža je za mastno kožo zelo priporočljiva.

Da boste boljše volje, naj omenimo: dekleta z mastno kožo imajo precej težav v mladih letih, kasneje pa postaja koža vedno lepša in ohrani dolgo mlad videz.

KRITIKA

Bridka resnica govori o tem, da se s kritiko dosega vsemogoče učinke, povsem odvisne od tega, kakšne vrste je, čemu služi, komu je namenjena itd.

Nekdo kritizira, ker bi hotel tok dogajanj, lastnosti nekoga ali nečesa in podobno, okreniti na boljše, drugi v kritiziranju išče samoobrambo, tretji vidi najenostavnejšo osebno afirmacijo v milostnem in nemilostnem kritiziranju vsega, kar mu v trenutku »navdiha« pride »pod roko«.

Tako je postal termin »kritika« preširok pojem in nam je opredelitev vrste kritike dosti jasnejša, ko govorimo o dobronamerni ali zlonamerni kritiki, konstruktivni ali destruktivni kritiki, kritiziranju ali kritizerstvu in podobno.

Dosti lažje je onemu, ki ga ne skrbi, kateremu od teh terminov bo pripadla njegova kritika. Ta se kaj hitro lahko razpiše na dolgo in široko, mlati vprek in vzdolž. Za takega so celo očitna protislovja v lastnih ugotavljanjih drugotnega pomena. Primarna mu je osebna superiornost.

V četrti in peti številki »Stik-a« lahko zasledimo nekaj tipičnih primerov, kako malo je lahko nekomu mar, kaj piše. Važno je, da piše, hvali, graja, se zavzema in zopet odbija, vse v isti sapi o isti zadevi.

Tako n. pr. tov. Erhatic v svojem dopisu »Ali je tako prav« razglablja: »Ni še dolgo tega, ko je bil sprejet pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, že je nekaterim nezadovoljnejšem v kolektivu zavrela kri... Na hitro je bila predlagana sprememba pravilnika... ker so to zahtevali trije delovodje — mojstri v orodjarni... Vprašanje je, ali je šef tehnološke priprave proizvodnje smatral svoje sodelavce — strokovnjake za večredne od proizvodnih delavcev in ali imajo samo »strokovnjaki« šefa TPP pravico do boljše življenja in do večjega kosa kruha, čeprav manj trpijo od fizičnih — proizvodnih delavcev...« itd.

V isti številki glasila pa isti pisec v svojem drugem članku »Bil sem gost na konferenci ZK Elme« ugotavlja: »... Ker pa je dobra proizvodnja odvisna od pravočasno odpravljenih napak, na strojih, orodjih in napravah, je po mojem mišljenju nujno, da so ti delavci v bodoče bolje nagajeni...« itd. »... Prepričan sem, da se da urediti osebne dohodke za orodjarje in remontne delavce, da jih ne bomo vedno

znova izgubljali, ker zaradi njihovega dela trpi vsak oddelek, vsak stroj in vsak delavec v našem kolektivu...«

Dalje isti dopisnik v članku »Takšni smo« ugotavlja: »... Mislim, da ni bilo nujno pri tako velikem podjetju, kot je naša, da smo imeli tako skromno proslavo... nekaj let nazaj, kakšne proslave so prirejali kolektivi v naši domovini z glasbenimi sporedi, recitacijami...« »... Če malo pomislimo, lahko ugotovimo, da tako rekoč nismo ničesar pripravili, s čemer bi se lahko pohvalili...« »... izvršni odbor sindikata Elme, ki se zares ni potrudil...« itd.

Dalje pa: »... Mislim, da bi člani kolektiva lahko bili malo bolj zbrani in s spoštovanjem spremljali program otrok naših sodelavcev, ki so se ljubeznivo odzvali naši prošnji in z veliko zavzetostjo izvajali pester spored melodij in recitacij.

V članku »Bilo nam je lepo« pa ugotavlja: »Sveže jutro, okrog sedme ure, ko smo hiteli proti tovarni, kjer so nas čakali avtobusi, da nas popeljejo na izlet, ki ga je priredil sindikat Elme...«

Iz vsega tega je končno težko reči, ali je pravilno, da so v orodjarni ob novem pravilniku reagirali, ali ne, ali je bil sindikalni izvršni odbor organizator prvomajskih prireditev ali je bilo piscu za 1. maja kar samo od sebe lepo?!

Torej se imamo v našem glasilu možnost spoznati s tipičnimi primeri, kako se lahko v eni sapi ugotavlja povsem nasprotujoča si dejstva, kako se lahko bralca dezorientira, spravi v mučen položaj, ko ne ve več, kaj je na koncu res in prav.

Izvršni odbor sindikalne podružnice je na svoji zadnji seji obravnaval tudi problematiko kritike, ki se ji mora najti mesto v našem glasilu, vendar naj bo v bodoče uredniški odbor bolj dosleden pri tem, da se nudi mesto v rubrikah »Stika« dobronamerni in konstruktivni kritiki, naj se ločuje pleve od zrna.

Mislim, da je tako stališče pravilno. Le tako se bo vsak seznanil z jasnimi dejstvi in stališči, nedilemičnimi predlogi in mu bo pravilna kritika nudila novih moči in volje za nadaljna prizadevanja in delo.

Najuspešnejši bomo pa še vedno, če bomo z dejanji in delom kazali, kaj in kako je pravilno in boljše.

Franc ing. Novak

NIKOLI NI MOGOČE USTREČI VSEM

Letni odmor je potreben vsakomur izmed nas; tistim, ki so telesno šibki ali slabega zdravja in tistim, ki so ves dan preobremenjeni z delom, še toliko bolj. Vsi pa vemo, da mnogim osebnim dohodek ali drugi vzroki še vedno ne dopuščajo, da bi izrabili svoj letni dopust za oddih, da bi bil njihov dan na dopustu drugačen od delovnega dne.

Izvršni odbor sindikata se je zato tudi letos odločil, da pošlje na brezplačno letovanje 30 delavcev, nekaj na morje, nekaj v planine. Prvotni seznam izbranih je bil nekoliko drugačen od končnega, ker vsi predlagani ponudene ugodnosti niso sprejeli, in to morda prav tisti, ki bi bili tega najbolj potrebni. Na seznamu izbranih so predvsem zdravstveno in socialno šibki, matere samohranilke in dobri ter prizadevni delavci z daljšim stažem v Elmi.

V tolažbo tistim, ki menijo, da smo za brezplačno letovanje porabili preveč denarja (4.000 din) naj povem, da bo večino stroškov poravnal Mestni sindikalni svet Ljubljana, poleg tega bodo vsi izbrani za letovanje izkoristili svoj redni dopust, večina od njih pa bo tudi sama plačala vožnjo.

Kot je znano, je bilo na izbor v tovarni precej pripomb. To »nehvaležno« delo je opravil IO sindikata po svojih najboljših močeh in tudi tokrat, kot vedno, v splošno nezadovoljstvo večine kolektiva. Na svoj račun so prišli tisti, ki jim prinaša opravljanje in godrnjanje posebno zadovoljstvo in ki so pripravljeni vsako stvar takoj skritizirati, čeprav seveda ne trdim, da je seznam neoporečen.

Kritike so bili deležni tisti, ki so predlagali, še bolj pa menda tisti, ki so bili predlagani, tako da si je marsikdo od teh premislil in odklonil brezplačno letovanje, češ: raje nikdar več

na morje, kot da bi me v tovarni obrabljali do kosti!

Kot že rečeno, govorjenja je bilo več kot preveč, zato je bil na sestanku IO z odobravanjem sprejet predlog, naj bi drugo leto poslali na brezplačni dopust 30 najbolj opraviljivih! Kaj menite, verjetno bi v tem primeru ne bilo toliko hrupa in verjetno bi takega dopusta nihče ne odklonil?! Tudi korist za novo delovno skupnost bi bila gotovo večja!

Pa šalo na stran, upam, da naši »dopustniki« zaradi javnega obravnavanja ne bodo imeli pokvarjenih počitnic, saj jim želimo, da bi se kar najbolje imeli.

Marta Klemenc

Dogodki meseca

V času od 1. do 31. maja so se na novo zaposlili v Elmi:

Hribar Štefka, Fras Franc, Bernanec Marija in Kidemet Vera — v montaži; Žitnik Anica, Hribar Stanislava, Igrec Anžela, Baranja Albina in Markovič Zora — v nekovine; Klemen Frančiška, Germek Franc in Podgorščak Ivan — splošna služba; Bazaj Zahir, Ganič Anto in Matuha Vlado — v brusilnici; Baranič Vlado — v avtomatih; Zalezina Alojz — v orodjarni; Cerkovnik Ana — v komerciali; Rexhepi Musli — pri ključavničarjih; Seliškar ing. Marjan — v TPP.

V istem obdobju so odšli iz podjetja na lastno željo:

Latinčič Milivoj in Gortan Stanislav — iz brusilnice; Perne Marija in Možina Tončka — iz kontrole kvalitete; Dimc Marta — iz računovodstva; Rebernik Rezka — iz vrtnarice; Jauševac Avgust — iz splošne službe; Hribar Milica in Boroš Majda — iz oddelka stiskalnic; Fras Franc — iz montaže.

Vlado Mlinar